

โครงการเบี้ยยังชีพการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชน

องค์การบริหารส่วนตำบลสระใคร จังหวัดหนองคาย

ในตำบลสระใครมีประชากรผู้สูงอายุจำนวนมากที่ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ และไม่มียางงทำ ไม่มีรายได้ในการดำรงชีพ แม้ส่วนหนึ่งจะได้รับช่วยเหลือจากรัฐบาลผ่านทางสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดหนองคาย รายละ 300 บาทต่อเดือน แต่เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านการงบประมาณ จึงจัดสรรเบี้ยยังชีพได้เพียงหมู่บ้านละ 5 คนๆ ละ 300 บาท/ เดือน ผู้สูงอายุในตำบลจึงได้รับการช่วยเหลือทั้งหมดจำนวน 75 คนเท่านั้น และผู้สูงอายุบางรายที่ได้รับสิทธิ์ก็มีคุณสมบัติไม่ครบตามข้อกำหนด เช่น ไม่ได้มีฐานะยากจนจริง องค์การบริหารส่วนตำบลสระใครตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้ จึงมีแนวคิดที่จะช่วยเหลือผู้สูงอายุในตำบลให้ได้มากที่สุดและอย่างเป็นธรรม นอกจากนี้ ยังช่วยเหลือครอบคลุมไปถึงเด็กและคนพิการที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้อีกจำนวนหนึ่งด้วย โดยให้ประชาชนในชุมชนมีบทบาทและส่วนร่วมในการดำเนินโครงการนี้

ข้อมูลพื้นฐาน :
ปี พ.ศ. 2546

กิ่งอำเภอ: สระใคร

จังหวัด: หนองคาย

ประชากร: 9,643 คน

พื้นที่: 32 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางตรง

วิถีใหม่

ในเดือนกันยายน 2545 อบต.สระใคร ดำเนินงาน "การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเบี้ยยังชีพของชุมชน" โดยผ่านกรรมการหมู่บ้านในการร่วมคัดเลือกผู้สูงอายุ เด็ก และคนพิการที่มีคุณสมบัติครบตามที่กำหนดจ่ายเบี้ยยังชีพให้ คนละ 2,400 บาท/ ปี โดยแบ่งจ่ายปีละ 2 งวดๆ ละ 1,200 บาท

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

- คณะกรรมการหมู่บ้านซึ่งเป็นตัวแทนของแต่ละหมู่บ้านพิจารณาคัดเลือกผู้มีสิทธิ์รับเบี้ยยังชีพทั้ง 15 หมู่บ้านๆ ละ 24 คน ในสัดส่วนผู้สูงอายุ 20 คน เด็ก 2 คน และผู้พิการ 2 คน รวมจำนวนทั้งตำบล 360 คน (กรณีหมู่บ้านใดมีคนพิการไม่ถึงสัดส่วนตามที่กำหนดไว้ 2 คน จะมอบสิทธิ์ในส่วนดังกล่าวให้แก่ผู้สูงอายุในหมู่บ้านนั้นแทน) โดยผู้ได้รับสิทธิ์ต้องมีคุณสมบัติดังนี้
 - ผู้สูงอายุ ต้องอายุไม่ต่ำกว่า 60 ปี มีฐานะยากจน และมีชื่อตามทะเบียนบ้านอยู่ในตำบลสระใคร
 - เด็ก ต้องอายุไม่เกิน 15 ปี มีฐานะยากจน และมีชื่อตามทะเบียนบ้านอยู่ในตำบลสระใคร
 - คนพิการ ต้องมีลักษณะเข้าข่ายเป็นคนพิการ เช่น พิการทางสมอง แขนขาด ขาขาด เป็นต้น มีฐานะยากจน และมีชื่อตามทะเบียนบ้านอยู่ในตำบลสระใคร
- จ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่บุคคลผู้ได้รับสิทธิ์ คนละ 2,400 บาท/ ปี (เฉลี่ยคนละ 200 บาท/ เดือน) โดยแบ่งจ่าย 2 งวด คือ
 - ช่วงวันที่ 1-15 มีนาคม จ่ายจำนวน 1,200 บาท
 - ช่วงวันที่ 1-15 กันยายน จ่ายจำนวน 1,200 บาท

โดยเจ้าหน้าที่อบต. ประมาณ 8-10 คน นำเงินสดไปมอบให้ที่บ้านผู้ได้รับสิทธิ์ และใช้เป็นโอกาสพบปะพูดคุยกับผู้ได้รับสิทธิ์ไปด้วย

การระดมทรัพยากร

งบประมาณ	อบต.สระใครจัดสรรงบประมาณสนับสนุน จำนวน 874,500 บาท/ ปี แบ่งเป็น - เบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุ เด็ก และคนพิการ คนละ 2,400 บาท/ ปี จำนวน 360 คน เป็นเงิน 864,000 บาท - ค่าใช้สอยและค่าวัสดุและค่าใช้จ่ายอื่นๆ จำนวน 10,500 บาท
บุคลากร	1. คณะกรรมการหมู่บ้าน ทำหน้าที่พิจารณาคัดเลือกผู้สูงอายุ เด็ก และคนพิการในหมู่บ้านของตน จำนวน 7-10 คน/ หมู่บ้าน 2. เจ้าหน้าที่อบต. จำนวน 8-10 คน ทำหน้าที่พบปะพูดคุยและมอบเงินสดให้ผู้ได้รับสิทธิ์ในแต่ละหมู่บ้าน

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
1-30 กันยายน 2545	- มีการประชุมหมู่บ้านทั้ง 15 หมู่บ้าน ทำให้อบต.ได้รับทราบถึงปัญหาของชุมชนเกี่ยวกับการได้รับเบี้ยยังชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้สูงอายุ เด็ก และคนพิการ มีการเสนอความเห็นว่าจะเพิ่มจำนวนผู้มีสิทธิ์ได้รับเบี้ยยังชีพ ซึ่งฝ่ายบริหารเห็นชอบด้วย - ประชาคมตำบลเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานจ่ายเบี้ยยังชีพ โดยเน้นให้ประชาชนในแต่ละหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้มีสิทธิ์ได้รับเบี้ยยังชีพ	นายก อบต./ ปลัด อบต.
1 ตุลาคม 2545		อบต.
2-15 ตุลาคม 2545	ประชุมขอความเห็นชอบการดำเนินโครงการจากสมาชิกสภา อบต. ประสานงานขอความร่วมมือด้านการดำเนินโครงการและหลักเกณฑ์ที่ใช้คัดเลือกผู้สูงอายุ เด็ก และคนพิการที่สมควรได้รับความช่วยเหลือจากสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดหนองคาย	นายกอบต./ สมาชิกสภา อบต.
15-31 ตุลาคม 2545	ประชุมร่วมเขียนรายละเอียดโครงการ เพื่อเสนอขออนุมัติงบประมาณสนับสนุนจากอบต. และได้รับอนุมัติงบประมาณ 874,500 บาท	คณะกรรมการบริหารอบต.
1-30 พฤศจิกายน 2545	สำรวจรายชื่อและจำนวนผู้สูงอายุ เด็ก และคนพิการของ 15 หมู่บ้าน และแต่งตั้งคณะกรรมการหมู่บ้านของแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 7-10 คน/ หมู่บ้าน เพื่อเป็นตัวแทนชุมชนในการคัดเลือกผู้มีสิทธิ์ได้รับเบี้ยยังชีพ ซึ่งไม่รวมผู้มีสิทธิ์ได้รับเบี้ยยังชีพจากสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดหนองคายที่ให้อยู่เดิม (ผู้ได้รับสิทธิ์จากสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดก็ยังได้รับเบี้ยยังชีพเช่นเดิม) ซึ่งจะทำการสำรวจทุกปี คณะกรรมการหมู่บ้านร่วมคัดเลือกผู้มีสิทธิ์ได้รับเบี้ยยังชีพในหมู่บ้านของตน หมู่บ้านละ 24 คน แบ่งเป็น ผู้สูงอายุจำนวน 20 คน เด็กจำนวน 2 คน และคนพิการจำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 360 คน กรณีหมู่บ้านใดมีคนพิการไม่ถึงสัดส่วนตามที่กำหนดไว้ 2 คน จะมอบสิทธิ์ในส่วนดังกล่าวให้แก่ผู้สูงอายุในหมู่บ้านนั้นแทน	ผู้นำชุมชน / สมาชิกสภา อบต./ คณะกรรมการหมู่บ้าน
ธันวาคม-มกราคม 2546	ประชาสัมพันธ์ให้ทราบรายชื่อผู้มีสิทธิ์ได้รับเบี้ยยังชีพและกำหนดการจ่ายเบี้ยยังชีพ โดยติดประกาศไว้ที่อบต. และมอบหมายให้ผู้ใหญ่บ้านของแต่ละหมู่บ้านไปดำเนินการประกาศให้ทราบ	ผู้ใหญ่บ้าน/ อบต.

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
1-15 มีนาคม 2546	เจ้าหน้าที่อบต.ดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้มีสิทธิจังหวัดที่ 1 คนละ 1,200 บาท จำนวน 360 คน เป็นเงิน 432,000 บาท โดยเจ้าหน้าที่อบต. ประมาณ 8-10 คน นำเงินสดไปมอบให้ผู้มีสิทธิถึงที่บ้าน เพื่อพบปะพูดคุยถามสารทุกข์สุกดิบของประชาชนไปด้วย ใช้เวลาดำเนินการวันละ 2-3 หมู่บ้าน	เจ้าหน้าที่อบต.
1-15 กันยายน 2546	เจ้าหน้าที่อบต.ดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้มีสิทธิจังหวัดที่ 2 คนละ 1,200 บาท จำนวน 360 คน เป็นเงิน 432,000 บาท โดยใช้วิธีการเดียวกันกับการจ่ายงวดแรก	เจ้าหน้าที่อบต.
15-30 กันยายน 2546	ติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการ	คณะกรรมการบริหารอบต.

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร --	-- บทบาทความร่วมมือ --
สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด	ให้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการจ่ายเบี้ยยังชีพ และยังให้การสนับสนุนเบี้ยยังชีพที่ให้อยู่เดิม

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. จำนวนผู้ด้อยโอกาสที่ได้รับการจ่ายเบี้ยยังชีพจากสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดหนองคายในเขต อบต.สระใคร มีเพียงผู้สูงอายุหมู่บ้านละ 5 คน หรือประมาณไม่ถึง 10% ซึ่งของจำนวนผู้ด้อยโอกาสในชุมชนที่ควรได้รับการช่วยเหลือ
2. เด็กและคนพิการในตำบลที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ไม่ได้รับเบี้ยยังชีพใดๆ เลย
3. ผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพบางรายมีคุณสมบัติไม่ถูกต้องตามเกณฑ์ที่กำหนด เช่น ไม่ได้มีฐานะยากจนจริง

หลังการดำเนินการ

1. ผู้ด้อยโอกาสในชุมชนได้รับเบี้ยยังชีพเพิ่มมากขึ้นอีกจำนวน 360 คน นอกเหนือจากจำนวนผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดอีก ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วเท่ากับปัจจุบันนี้สามารถช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสได้รับเบี้ยยังชีพได้ประมาณ 40-50%
2. ผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพทุกคนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กำหนด และมั่นใจได้ว่าได้รับการคัดเลือกอย่างโปร่งใส เป็นธรรม เพราะพิจารณาคัดเลือกโดยตัวแทนชุมชนในแต่ละหมู่บ้าน
3. ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโครงการเบี้ยยังชีพ ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจและสนับสนุนโครงการให้ต่อเนื่อง รวมไปถึงการดำเนินงานด้านต่างๆ ของ อบต.เพิ่มมากขึ้น

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
ช่วงเริ่มต้นกิจกรรม ขาดความร่วมมือที่ดีระหว่าง อบต. กับประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน	จัดประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชนให้เล็งเห็นความสำคัญของโครงการ และอบต. แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในการประสานงานร่วมกับชุมชน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. กระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของชุมชน และผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานทุกขั้นตอน
2. ความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความเห็นพ้องต้องกันของราษฎรทุกระดับในหมู่บ้าน
3. การประสานงานอย่างตั้งใจของทุกฝ่าย รวมทั้งการให้การสนับสนุนเอาใจใส่ของผู้บริหาร อบต.

ความยั่งยืนในการดำเนินการ

โครงการนี้ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส อันได้แก่ ผู้สูงอายุ เด็ก และผู้พิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ไม่เป็นภาระแก่ชุมชน อีกทั้งผู้ได้รับสิทธิมาจากการมีส่วนร่วมคัดเลือกของประชาชนในชุมชนเอง จึงได้รับการสนับสนุนจากประชาชนเป็นอย่างดี รวมทั้งอบต. มีแผนที่จะสนับสนุนงบประมาณให้โครงการอย่างต่อเนื่องและมีแผนขยายงานการจ่ายเบี้ยยังชีพต่อไปอีก เช่น เพิ่มจำนวนผู้ได้รับสิทธิเป็นหมู่บ้านละ 30-35 คน

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายสุวรรณ นันละเกตุ
ตำแหน่ง : นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลสระใคร
ที่อยู่ : หมู่ที่ 11 ตำบลสระใคร กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย
โทรศัพท์ : (04) 463-163, (09) 3503021

ชื่อ-นามสกุล : นายชวลิต ชัยวี
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลสระใคร
ที่อยู่ : หมู่ที่ 11 ตำบลสระใคร กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย
โทรศัพท์ : (042) 463-163, (06) 2189492

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีนใหม่ : พ.ศ. 2545

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
สถานที่ตั้ง	หมู่ที่ 11 ตำบลสระใคร กิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย 43100
ขนาดพื้นที่	32 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	7,001,762.87 บาท (ปีงบประมาณ 2545) 9.23% รายจ่ายงบกลาง 10.73% เงินเดือนและค่าจ้างประจำ 0.98% ค่าจ้างชั่วคราว 55.89% ค่าตอบแทน 1.76% ค่าสาธารณูปโภค 7.28% ค่าอุดหนุน 14.13% ค่าครุภัณฑ์
งบประมาณรายได้	7,055,159.53 บาท (ปีงบประมาณ 2545) 1.02% จัดเก็บเอง 45.07% รัฐจัดสรรให้ 0.72% ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และใบอนุญาต 0.47% ทรัพย์สิน 50.81% เงินอุดหนุน 0.99% เบ็ดเตล็ด
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	14 คน ทั้งหมด 5 คน พนักงานท้องถิ่น 2 คน ลูกจ้างประจำ 7 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	9,643 คน
จำนวนครัวเรือน	1,749 ครัวเรือน
รายได้เฉลี่ยประชากร	22,000 บาท
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	ประชาชนในพื้นที่จะตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยเป็นกลุ่มๆ กระจัดกระจายเต็มพื้นที่ ประชาชนร้อยละ 70 ประกอบอาชีพ ทำนา ทำสวน อีกร้อยละ 20 ประกอบอาชีพ ค้าขาย นอกจากนี้ มีอาชีพรับราชการร้อยละ 5 และ อาชีพอื่นอีกร้อยละ 5 ราษฎรส่วนใหญ่มีฐานะความ เป็นอยู่ยากจน